

Антонова Р.А., студентка групи ЕМ-211 М
Науковий керівник: **Черкасов А.В.**
Національний авіаційний університет

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ЕКОНОМІЧНУ НЕРІВНІСТЬ

Серйозний вплив пандемії Covid-19 на життя людей чітко відображений у числах: кількість смертей у світі вже досягла 4,8 млн і продовжує зростати, 120 млн людей опинилися за межею крайньої бідності. У цей же час продовжує накопичуватися багатство мільярдерів. В умовах зростання як крайньої бідності, так і крайнього багатства вплив пандемії на нерівність очевидний. У минулому році статки найбагатшої частини населення збільшилися на 1,5 трлн доларів – цих грошей вистачило б на те, щоб на рік вивести 680 млн чоловік зі стану крайньої бідності, забезпечивши їм щоденний дохід вище п'яти з половиною доларів.

Гендерний розрив також збільшується: жінки частіше втрачають роботу і отримують гірший соцпакет. В умовах закриття шкіл через пандемію і руху в бік цифрової освіти багатьом довелося робити вибір між роботою і дітьми, не маючи підтримки ні з боку держави, ні з боку роботодавця.

У сукупності ці фактори вказують на глибоку сегментацію суспільства. І благополуччя, і неблагополуччя мають схильність накопичуватися в різних формах до тих пір, поки кількісна нерівність не перетворюється в структурну несправедливість, хронічне позбавлення можливостей і соціальної мобільності, соціальну ізоляцію. Такі ризики посилюються динамікою кризи. Крім того, що низькооплачувані працівники та інші знедолені групи страждають від втрати роботи і доходу, у них також менше можливостей адаптуватися до альтернативних форм праці і скористатися можливостями в сферах, які можуть створюватися за «нової нормальності».

Тим часом фінансові ринки переживають бум в умовах, коли реальний сектор економіки стискається, коли очевидні вигоди отримують власники фінансових активів і коли збиток завдається тим, хто залежить від трудових доходів.

Covid-19 викликав економічний спад в усьому світі, однак його масштаби різняться в залежності від того, де живе людина. У Нідерландах і Німеччині уряди адресно допомагають малозабезпеченим, компенсуючи 90% втраченого заробітку, якщо господар бізнесу не звільняє працівників. Індонезія забезпечує безкоштовне лікування всім людям незалежно від наявності у них національної медичної страховки. У багатьох інших країнах знедолені надані самі собі.

У США значна частина допомоги носила тимчасовий характер. У перші місяці відбувалося скорочення бідності за рахунок розширення соціальної підтримки, проте в липні це багато в чому зійшло нанівець. До жовтня число бідних в країні зросло більш ніж на 8 мільйонів, якщо рахувати по співвідношенню доходу і вартості життя, і кожне друге домогосподарство зіткнулося з проблемою необхідності підтримки повсякденних витрат, таких як харчування або оплата житла. Мільйони людей заявляли, що не можуть отримати доступ до охорони здоров'я, тому що втратили страховки. До того ж з самого початку допомога не зачіпала зайнятих у неформальному секторі і людей без документів.

Нинішня глобальна рецесія ще довго буде відгукуватися потужними афтер-шоками. Продовжуючи спроби порятунку економік своїх країн, уряди не повинні забувати про те, щоб допомога доходила до мільйонів людей, які ледве зводять кінці з кінцями, – щоб у кожного були їжа, житло та інші предмети першої необхідності. Не можна допускати, щоб коло одержувачів допомоги обмежувалося заможною меншістю.

У січні 2021 року генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш назвав 2020 "роком смерті, катастроф і відчаю". Тоді він зазначив, що пандемія Covid-19 викликала хаос в кожній країні і кожній економіці, що підсилює глобальну нерівність і голод.

За його словами, вже втрачено 500 млн робочих місць, "крайня бідність повернулася до рівня, небаченого протягом покоління". За даними ООН, світова економіка в 2020 році скоротилася на 4,3%. Криза, викликана вірусом, названа найсильнішою за останні 90 років. При цьому наслідки кризи двоякі. З одного боку, пандемія сильно вдарила по розвиненим країнам через прийняття суворох карантинних заходів на початку пандемії.

З іншого – дослідження Міжнародного валютного фонду показують, що пандемія тільки збільшує і так наявний розрив між економіками найбагатших і найбідніших країн світу. Економіки країн Півночі і Півдня рухаються в протилежних напрямках. Так, в США економісти прогнозують повернення до рівнів економічного буму "бурхливих 1920-х років". Економіка Китаю зросла на рекордні 18,3% в першому кварталі 2021 року. Показники Великобританії ростуть швидше, ніж будь-коли після закінчення Другої світової війни.

У той же час в світі, що розвивається, з більш молодим, але соціально незахищеним населенням, де велика частина людей все ще не вакцинована від COVID-19, а уряди не можуть дозволити собі стійкі заходи стимулювання, економіки все більше відстають, намагаючись відновитися після рекордного спаду в минулому році.

За даними дослідницького центру Pew Research Center, середній клас в цих країнах, який є ключовим двигуном економічного, освітнього і політичного розвитку, швидко скорочується, а в США і Китаї він практично не постраждав.

Таким чином, країнам з більш низьким рівнем доходів будуть потрібні роки, щоб повернутися до рівнів 2019 року, а інші в цей час уже впевнено стоять на цій дорозі.

Державам необхідно приймати нестандартні заходи, щоб забезпечити відновлення економіки, яке було б справедливим і орієнтованим на права людини, знижуючи, а не посилюючи нерівність. Цього не можна домогтися, якщо не залучати до прийняття рішень, тих, по кому криза вдарила найболючіше, і тих, хто виступає адресатом допомоги.

Відновлення економіки, орієнтоване на права людини, означає, що держава повинна забезпечувати кожному доступну за ціною охорону здоров'я, захищати трудові права, не допускати гендерної нерівності та гарантувати доступність гідного і доступного житла і життєзабезпечення, включаючи воду і санітарію.

Таке відновлення передбачає інвестування в державні послуги і системи соціального захисту та введення або посилення справедливих бюджетних і податкових режимів для фінансування програм, націлених на реалізацію кожній людині права на гідний рівень життя.

Нарешті, і це найважливіше, необхідно інвестувати в малозабезпечені категорії населення і уникати такої бюджетної економії, як у випадку з урізанням програм соціальної підтримки. Досвід Іспанії і Аргентини показав, яких збитків завдають подібні заходи правам людини і наскільки вони посилюють нерівність, заганаючи людей ще глибше в безвихідь.

Рішення проблеми соціальної нерівності має бути одним із пріоритетів в зусиллях з відновлення економіки. В іншому випадку сотні мільйонів людей можуть опинитися в стані крайньої бідності, при тому що багато хто з них і так вже зазнають дискримінації, що обмежує їм доступ до економічних прав. Уряди повинні ставитися до таких прав як до базових юридичних зобов'язань, якими вони і є, і забезпечувати гарантії реалізації цих прав всім і кожному.

Список використаних джерел

1. Труд во времена COVID. Доклад Генерального директора. Международная конференция труда. – 2021. – С. 35.
2. Deaton A. COVID-19 and Global Income Inequality. NBER Working Paper 28392 / Angus Deaton. // National Bureau of Economic Research, Cambridge. – 2021.
3. How Pandemics Leave the Poor Even Farther Behind [Електронний ресурс] / D. Furceri, P. Loungani, J. Ostry. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://blogs.imf.org/2020/05/11/how-pandemics-leave-the-poor-even-farther-behind/>.
4. WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://covid19.who.int/>.